

HAJDUFÖLD

Előfizetési ár helyben és vidéken 1 hóra 200 K.
(Egy hónapnál hosszabb időre előfizetést nem fogadunk el)
Egyes példány hétköznap és vasárnap 10 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIACZ-UTCA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM.

Községi párt

Hetek óta olvashatjuk városunk utcáin a Községi Párt plakátjait. Az a program, amit a felhívásokban közltek és azok a nevek, melyek a felhívásoknak alá vannak írva, egyformán hirdetik és biztosítják ennek az új alakulatnak egyfelől a jogosultságát, másfelől az életrevalóságát. Ősi, benszülőtt családok sarjadékai, előkelő, vezető állásban levő férfiak, minden foglalkozási kör és minden vallásfelekezeti kiváló tagjai épen elegendő alapot nyújtanak egy ilyen párt megeremtésére. Míg viszont azok a célok, melyek a programtervezet egyes részeiből kiválgatnak, egyesítik magukban egyformán az ideális szellemű községi kormányzatnak és a reális élet követelményeinek összetételközítését.

Szükség van-e Debrecenben egy ilyen pártra? Erre a kérdésre minden becsületesen gondolkozó embernek csak igenlő válasza lehet. Debrecen ma végvár, kelet felé alig több, mint husz kilométernyire már ott leselkednek az oláh hordák, lesve az új alkalmat, amikor sáros bocskorukkal ismét végiggázolhatnak rajtunk. Debrecen ma a vörösszefűs képviselők átmeneti marta-lékja, amely azonban azzal kecssegetti a romboló erők lappangó dudáit, hogy talán nemsokára állandó zsákmányuk is lehet ez a város. Debrecen ma a galíciai kivándorlóknak az igéret földje, egy előretolt Palesztina, ahol házat ház után lehet megvenni, birtokot birtok után megvásárolni és ipart, kereskedést törvényes engedéllyel folytatni, csak a szükség, a lelketlen paragrafus által kiszabott egypár koronát kell lefizetni, Debrecen tehát ma a magyarság, az ősi, ezeréves, keresztyén benszülőttek veszendő prédája, ahol, ha meg nem állítjuk idejében az innen is, onnan is előbujó ellenségek kloakarohamát, nemsokára busan zenghetjük el: „Öröködbe, Uram, pogányok jöttek...”

Bizony legfőbb ideje, hogy összefogjon itt a keresztyén, magyar polgárság. Meg mondjuk előre, nem lesz könnyű munkájuk sem a vezetőknél, sem a vezetetteknek. Legyenek azért éberek és hűségesek, kitartók és egyetértők, erősek és rendithetetlenek. Mert nincs az emberi huncutságnak és aljasságnak, piszkolódásnak és becstelenedésnek olyan fegyvere, amit velők szemben fel nem fognak használni, csak hogy őket verjenek a rájuk bízottak tömörümi akaró sorai közé. De a párt legyen fegyvereztet; aki vezér, birtok parancsolni és vezetni, aki közlegény, az engedelmeskedjék és dolgozzék. Higyjék el, bármilyen nagy fáradságot megér az előretörésük. A községek e hazában olyanok, mint a sejtek egy szövetben. Ma a haza beteg, az országos kormányzat

nem bír előrehaladni, mert a részek nehéz nyavalyákban sanyalódnak. Azért meg kell először a részeket, a községet, az egyes sejteket gyógyítani, akkor aztán az egész is, a haza, maga a szövet egészséges, boldog életet fog folytathatni.

E célért küzdeni pedig akármilyen szenvedések árán is csak győnyörtség lehet minden igaz, becsületes magyar embernek. E célban nemcsak a maga egyéni önzését szolgálja, hanem ezen keresztül az egyetemes magyarság üdvét is.

A lausannei konferencia válságos órái

Budapest, dec. 2. A lausannei konferencia tulsagosan lanyhan folytatja tanácskozásait és emiatt Konstantinápolyban nagy elégedetlenségel tekintenek a tárgyalások elé. Tráciában újabb zavargások törtek ki és a bolgár lakosság emiatt nagy tömegekben menekül Trácia területéről. Egyes helyeken már megkezdődtek a bandaharcok s az Orient Express vonatát visszatartották.

A tráciai görög hadsereg fővezére lemondott, mert nem képes seregében helyreállítani a fegyelmet. A bolgárok az összes határőrségeket megerősítették. Mindezekből arra lehet következtetni, hogy legközelebb törésre kerül a sor Tráciában.

Athénben ellenforradalomra készülnek. Hír szerint Venizelosz is

megérkezik legközelebb és kormányt alakít, amelyben azonban nem vállal tárcát.

Az antant miniszterelnökeinek tanácskozása Londonban fog megtörténni, mert az angol miniszterelnök Mussolini kérése ellenére sem megy Boulogneba. Az angol alsóház a munkanélküliség kérdését tárgyalja és e tárgyalás annyira igénybe veszi a miniszterelnököt, hogy nem távozzhat.

A jóvátételi bizottság hivatalos ülésén tárgyalta a német képviselőkkel az elmaradt szén- és faszállítások ügyét. A nagykövetség tanácsa jegyzéket adott át a német követnek, amelyben előtételt követel a több német városban előfordult incidensekért.

Kitört a görög ellenforradalom

Róma, dec. 2. Mint a Stefani-ügynökségnek jelenik Athénből, Patrassan és Missolonghiban, valamint Korfu szigetén komoly ellenforradalmi mozgalom tört ki. Korfu szigetén hír szerint angol lobogót tűztek ki.

Őrzik a görög királyt

London, dec. 2. Athéni jelentés szerint attól tartanak, hogy a tráciai katonaság lázadása átterjed a fővárosra is. A királyt szigorúan őrzik, mert azzal gyanúsítják, hogy angol hadihajóra akar menekülni. Hír szerint a király a felajánlott lemondást visszavonta, nehogy az eddigieknél súlyosabb bonyodalmak álljanak elő. Ha a forradalmi rendszer külső hatalom részéről támogatást nem kap, aligha tarthatja magát sokáig.

Heves jelenet Curson és Izmed között

Lausanne, dec. 2. A helyzetet rendkívül feszültnek jelentik ki és válság kitörésétől tartanak, mert az angolok magatartása mind a törökökkel, mind a görögökkel tisztázatlan.

Lord Curson és Izmed pasa között tegnap késő éjszaka beszélgetés folyt, melyről Izmed pasa felült arccal távozott. Hír szerint heves jelenet játszódott le. Az ellentét lényege abban áll, hogy Lord Curson a konferenciát karácsonyig feltétlenül be akarja fejezni még akkor is, ha csak a területi kérdéseket rendezik Törökország és Görögország között.

A franciák ezt erősen ellenzik, mert minden kérdést meg akarnak

oldani és a konferenciát csakis a teljes békepaktum megalkotása után akarják befejezni.

Besszarabia sorsa

Lausanne, dec. 2. Az a nyilatkozatot, amelyet Trocki az „Observer” egyik munkatársa előtt tett Besszarabia tekintetében, nem maradt visszhang nélkül. Az oláh külügyminiszterium egyik magasrangú tisztviselője az „Observer” bukaresti levelezőjének a következőket mondotta:

— Románia mindig tagadni fogja Trocki-jnak azt az állítását, hogy román betörés kerítette hatalmába Besszarabiát. Ilyen körülmények között Románia nem tárgyalhat tovább és nem is fog tárgyalni Oroszországgal Besszarabia hova tartozásának kérdéséről.

Szerbia és Románia fegyverrel lépnek közbe

Róma, dec. 2. A belgrádi és bukaresti kormányok a „Chicago Tribune” jelentése szerint erős csapattesteket küldenek a görög határra és nincs kizárva, hogy a görög forradalmi hadsereg ellen minél előbb megkezdik a hadműveleteket.

Rómában mindinkább megerősödik az a felfogás, hogy Görögország a bolszevizmus karmái közé kerül és attól tartanak, hogy a mozgalom az egész Balkán félszigetre kiterjed. Ha ez valóban bizonyul, akkor Mussolini kijelentése szerint az olasz kormány a legerősebb eszközökhöz fog nyulni a vörös hullám megakadályozására.

A politika hírei

Budapest, dec. 2. A kormány tagjai tegnap délután rendes beti minisztertanácsra ültek össze, amelyen az egyes szakminiszterek fontos adminisztratív ügyeit tárgyalták. E-tesülésünk szerint a minisztertanács főleg közgazdasági és pénzügyi kérdésekkel foglalkozott.

A köztisztviselők segélye

Kállay Tibor pénzügyminiszter előterjesztése során a köztisztviselők segélye is megvitatásra került. A minisztertanács tárgyalta a köztisztviselők segélyét és általában a köztisztviselői illetmények rendezését is. Ebben a tárgyban Kelety Dénes, a Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének elnöke tegnap felkereste a miniszterelnököt a parlamentben és vele hosszabb megbeszélést folytatott. Végleges döntés még nem történt.

Magyar-cseh tárgyalások

A megkötött magyar-cseh kereskedelmi szerződés kiegészítésére szolgáló árucsereregymény ügyében eredetileg úgy tervezték, hogy már szombaton megkezdik a tárgyalásokat. A cseh delegátusok azonban mindezekig nem jelentek meg, így a tárgyalások megkezdése halasztást szenved. Mint illetékes helyen értesülünk, az árucsereregymény ügyében még nem kezdtek meg a tárgyalásokat. Erre a cseh delegátusok megérkezése után legjobb esetben is csak hétfőn kerülhet sor.

Bethlen István gróf miniszterelnököl ma látogatást tett Wied kerégen, az új német követ.

A fascisták szervezkedése

A Magyar Fascista Tabor ma éjjel tartott tanácskozásán elhatározta, hogy a belügyminiszter óhajának megfelelően nyilvános egyesülétté alakul át és szervezete által elfogadott alapszabályait ennek következtében lattamozás végett a belügyminiszterhez beterjesztette.

Nincsen szénhiány

Budapest, december 2. A külföldi szén behozatala körüli bajokról a helyzetet jól ismerő helyen azt az értesülést kaptuk, hogy a szénellátás súlyos helyzetéről szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak, mert a szénhelyzet megnyugtató.

A tavalyi termeléshez viszonyítva 650 vagon a többlet. A szénellátás zavarairól elterjedt híreknek csak az lehet az alapjuk, hogy egyrészt a MÁV is több szemet fogyaszt, mint tavaly, másrészt az ipari vállalatok is nagyobb apparátussal dolgoznak.

A bajok inkább a külföldi szén behozatala körül vannak. A valutaeltolódások nagy nehézséget teremtettek, azonkívül Csehország is csak akkor engedí országán át a szemet Magyarországra, ha a cseh szén is vásárolják.

Nagy viharok a városi közgyűlésen Felemelték a villanyárakat, villamosdíjakat és a bérkocsi tarifát -- P. Nagy Zoltán megválasztása ellen beadott felebbezéseket elutasították

— A Hajdúföld tudósítójától —

Debrecen sz. kir. város novemberi rendes közgyűlését szombaton, december 2-án tartották meg a résztvevők állandó zajongása és vitaközvénye között. A világnézeti ellentétek, melyek különösen a zenedei kulturbotrány körül érték el tetőpontjukat, a közgyűlés vége felé teljesen elsimultak és így sikerült félóra alatt elintézni a tárgysorozatoknak majdnem háromnegyed részét.

A közgyűlésen Csóka Sámuel helyettes polgármester elnököl.

Javul a statisztika...

A polgármesteri jelentések során Csóka Sámuel helyettes polgármester bejelentette, hogy Harstein József elhalálása folytán megüresedett tagsági helyre dr. Szabó Zsigmondot hívták be.

Márk Endre és a sábesz

A polgármesteri jelentés után Márk Endre emelkedett szóra és rövid, de előre kidolgozott beszédben tiltakozott a jogrenden esett újabb sérelem miatt. Kifogást emelt ama önkényes eljárás ellen, hogy egy régebbi határozat ellen újból szombatra tüztek ki a közgyűlést.

Csóka Sámuel h. polgármester válaszolt Márk Endrének olyan értelemben, hogy nézete szerint a református Romában még lehet tartani közgyűléseket szombaton anélkül, hogy ez a lakosság nagyobb részének vallási meggyőződésébe ütközne.

E felekezeti összecsapás után a fajtestvérek kissé lecsendesedtek és a közgyűlés tudomásul vette a belügyminiszternek a hirdetési szabályrendeletnek módosítása tárgyában hozott rendeletét.

Testvéri vitatkozás

A tisztviselők beszerzési segélyét tárgyalták ezután. A belügyminiszteri leirat ennek kiadását a törvény-

hatóságokra hárítja. A jog és pénzügyi bizottság javasolja, hogy a segélyt utálja ki a város, de sürgős felirattal kérjen a kormánytól anyagi támogatást. Egyszermind kérje a nemzetgyűléstől, hogy ilyen terheket ne lehessen a jövőben a városokra hárítani.

E javaslat körül Márk Endre és Magoss György főügyész vita közsába bocsátkoztak. Márk Endre ugyanis azt tanácsolta, hogy meg kell várni a kormány választát. Magoss György azonban meggyőzte ennek helytelenségéről és belátva azt, hogy csak megszokásból szólalt fel, visszavonta indítványát.

Eklí József felszólalása után közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

Melegebb színházi esték

Csűrös Ferenc tanácsnok ismertette a színházgázgató kérelmét és be-terjesztette a tanács javaslatát, mely szerint a múlt közgyűlés határozatának jóváhagyásáig megfelelő mennyiségű fát kölcsönöz a színháznak. A javaslat elfogadása után közgyűlés úgy határoz, hogy felirattal fordul a kormányhoz a színház segélyezése tárgyában hozott statutum jóváhagyása végett.

A zenedei botrány

A Hajdúföld annak idején megírta, hogy a belügyminiszter 74804/1921. IV. a. számú leiratában hivatalvesztésre ítélte P. Nagy Zoltán zenedei igazgatót a forradalom, tanácsköztársaság és után megszállás alatt tanúsított magatartása miatt. A zenedei bizottság Márk Endre indítványára újra P. Nagy Zoltánt jelölte igazgatónak és a városi tanács zárt ülésén meg is választották, szembehelyezkedve a miniszteri rendelettel. Ez ellen felebbezést nyújtottak be egyrésztől Wessprémy Andor és Hajdu István, másrésztől Csáky János és társai. Csűrös Fe-

renc tanácsnok ismerteti a jog és pénzügyi bizottság elutasító javaslatát.

Egyéni szempontok

Tervegy Tamás szólal fel a javaslat ellen és élesen támadja a városi tanácsot, hogy háttérbe szorította a közérdeket és az egyéni érvényesülést segíti elő.

Magoss György tiltakozik a vád ellen és kijelenti, hogy P. Nagy Zoltán igazgatósága alatt rend volt a zenedében (?).

Magyar Simon felszólalása végzetével husz tag névszerinti szavazást kér. A szavazás eredménye szerint 33 szóval 23 ellenében a közgyűlés elutasította a felebbezéseket.

Akik elpárologtak

Figyelemreméltó jelenség, hogy a rendkívüli népes gyűlésen mindössze 56 bizottsági tag szavazott. A felolós állásban levő közigazgatási tisztviselők sietve elhagyták a termet. A városi tanács tagjai közül csupán dr. Varga Elemérnek volt bátorsága a javaslat ellen szavazni, a többi tanácsnokok ezuttal visszahúzódtak a nyilvános szerepléstől.

Póthitelek és rendkívüli hitelek

Mikor a névszerinti szavazás igazalmi elesítették és a tanács veszedelmét nélkül elfogálhatta helyét, attértek a hitelekre vonatkozó előterjesztések tárgyalására. Az 1923. évi budgetben 112 millió szükséglet, 107 millió fedezet, és 5 millió hiány mutatkozik. A jog és pénzügyi bizottság javaslatát, mely a hiányt az 1921. évi cselekvő hátralékokól akarja fedezni, a közgyűlés rövidebb vita után elfogadta.

Nagy vihar a villanyárak emelése körül

Dr. Varga Elemér tanácsnok terjesztette be a javaslatot, mely szerint a gáz egységárat 42 koronára a villamosáramot pedig progresszívve kell emelni: 1000 koronánál kevesebbet fizető fogyasztóknak 65 koronára, 2000 koronánál 74, azonfelül 83 és 92 koronára. Üzleteknek és kávéházaknak 100 koronára.

A javaslat óriási zajt provokált, az egymásután szólásra emelkedő

tagok beszédét a nagy zsivajgásban alig lehetett hallani. Fejér Ferenc, Nemeth Aladar, Zelinger Ede, Rimánóczy Béla, Eklí József és Tervegy Tamás felszólalásai után a közgyűlés november 1-ig visszamenőleg fel-emelte a villanyárakat.

Kortos beszédek

A világitási vállalat által beszedendő előlegek kérdésének tárgyalásánál a szenvedélyek tetőpontra hágtak. Varga Elemér bejelenti, hogy az előlegszedéskor szabályrendeletet készítettek.

Ezután Fejér Ferenc mondta el kortesbeszédét a következő választásokra tekintettel, majd Hegedűs Jenő fejtegette ki szocialis programját. Nemeth Aladar, Steinfeld Mihály, Eklí József hozzászólásai után Csóka Sámuel h. polgármester szavazásra teszi a kérdést. 5 szótöbbséggel fogadták el a tanács javaslatát, mely az előlegrendszer behozatalát sürgette.

Tovább! Tovább

Egy óra felé már nagyon türelmetlenkedtek a tagok, 30 perc alatt elfogadják a villamos tarifaemeléséről szóló javaslatot, hozzájárulnak a tisztviselők és az önkormányzati törvény érdekében szerkesztett feliratokra, minden szó nélkül rohan a közgyűlés a tárgysorozaton át. A gyűlés vége felé már előre megszavazták a javaslatokat, többet előre elutasítanak.

Felemelik a bérkocsi díjakat

Egylovas bérkocsi az első félóra 60, kéttavas 220, minden további negyedóra 70, illetve 90 korona lesz. A javaslatot itt is vita nélkül elfogadják, csupán Eklí József fakadt ki a bérkocsisok ellen.

A viharos közgyűlést Csóka Sámuel h. polgármester zárta be két óra után.

Mint értesülünk P. Nagy Zoltán ellen beadott felebbezések elutasítása miatt Hajdu István gondnokművész a belügyminiszterhez fordul orvoslásért és a vizsgálat elrendelését kéri. Debrecen keresztényen társadalmi pedig több száz névalírással ellátott panaszt nyújt be a közigazgatási bírósághoz.

Liliom

A hét képből álló külvárosi legenda reprezentatív színműve Molnár Ferencnek s ennek a reprezentatív darabnak a felújítása a múlt héten két helyütt is csak félsikert hozott magával: Berlinben és a Csokonai-színházban.

Egyik repriznél sem az előadásban volt a félsiker eredendő oka, mert hiszen Berlinben Max Pallenberg játszotta Liliomot és Max Pallenberg ma a német színpad egyik leginkább kiemelkedő színésze, a Csokonai-színház előadása pedig a Vigszínház híres együttesének a lehetőségeihez mért legjobb kópiája.

Molnár Ferencben magában van a hívős fogadtatás magyarázata, pontosabban abban az átértékelésben, amit az európai színházi közönség a Molnár-darabokkal szemben esztendőök multával épen úgy élvégzett, mint Echeveray, Sardou, vagy akár Sudermann oeuvrejével szemben. Mert Molnár Ferenc egyenes folytatója ezeknek, a színpad nagy mesterembereinek, akikből néha a nagyság vonala sem hiányzik, csak épen egy nincsen meg bennük: az örökkévalóság jegye. A brilliáns

technika, a színpadi fogások pregnánsága és az eszközök vonalnyi pontosságra kiszámított hatásossága lényeg ezeknél a mesterembereknél és így elsikkad a dráma gerince, a filozófia. Az eszmei tartalom s az erkölcsi felelősség kötelező tudata.

Ez az, ami hiányzik Molnár Ferencből s ez az, ami nincs meg a Liliomban sem. Molnár Ferenc sohasem mutat iránnyt, csak konstatació, felelősség és kötelezettség nélkül, sohasem filozofál, legfeljebb csak elmélkedik. Éles és hideg, még ellágyulásában is kiszámított s illuziót sem adó, csak szótép. (Vig-játékirónak ehhez kétségtelenül joga van, ha erkölcsi súlyával igazolni tudja magát. S épen ezt nem tudja Molnár Ferenc.)

A Liliom reprizének hívős fogadtatása a nagy tradíció filozófikus drámáiról igazolta s igazolta azt a tételt is, hogy a színpadi mesteremberek lenyűgöző hatása legfeljebb csak 30—40 esztendőre terjed. Molnár Ferencnél még ennnyire sem. Aktuális témákhoz a színpad virtuozái mindig szívesen nyulnak s a szocialis küzdelmek száradaleji kibontakozásakor a ligeti csirkefogó sorsa hatott is. Molnár Ferenc fan-

táziája romantikus és szívesen kapcsolódott bele abba a levegőbe, ami a ligeti fák közül árad. De a Liliomnak csak néhány jelenetét tudta megbocsátó jószággal megalapozni, a többit hideg és érdektelen cinizmussal huzta alá. Csak mozaikot adott, brutális szentimentalizmussal és sok frappans lokális kolorittal, de összetartó, tiszta és gerincadó vonalakat: a mindennapi sorson való feülelemkedést, etikai értéket, filozófiai mélységet nem.

Ez a Liliom alapvető hibája s nem az, hogy melodramatikus s helyenként fantasztikus. Shakespeare is melodramatikus és fantasztikus, sőt Ibsen is. De Shakespeare és Ibsen költő és filozófus, Molnár csak mesterember. S a mesterségbeli rész túltengése megbuktatta a Liliom reprizét.

Pedig a Csokonai színház előadásán csak keveset ejtettek el olyat, amit az együttesnek kell a sorok közül kiváltania. Kardoss Géza rendezésben a Vigszínház előadásának jól kialakult hagyományait vette alapul s az előadás általánosan jó minőségű, de kevésbé szerencsés momentumai is ebből származtak. Halk, letompított stílusa, melyből egyes

epizódfigurák ríktó színeitjai annál elősebb akcentussal emelkedtek ki, egységes hangulatot és illúziót tudott adni, a tulságos temperáltság azonban a reprizen sokszor az érthetőség rovására ment. Természetes, hogy a színésznek nem lehet és nem is szabad lemondania a lehelletszerű intonálásokról és a lélegzetelállító földött pianókról, — hová lenne az énekes, akinek birodalma csak a mezzoforténnál kezdődik? —, de olyan kivételes nagyságu színpadon, mint a Csokonai-színház, a beszédtechnikának is természetesen módosulnia kell.

A Csokonai-színház jó együttesének vezérszínésze Kardoss Géza volt, különösen ott, ahol egyéniségének alapvonását: csöndes és mély szentimentalizmusát érvényesítette. Jellemző ereje és rugalmas fantáziája most is eleven, épugy, mint Halassy Mariska biztos gerincadó képessége és játékanak intenzivitása. Erdődi Lili kvalitásos színésznőnek bizonyult s Róko stílusérzék is ép erővel hat, Halassyné figurája pedig elsőrendű kabinetalakítás. Rubinyi, László, Szegedi, Csapó Maria, Páspöky Rózi, Markovics és Sötét jó kiegészítői az együttesnek. (bl.)

Kulcsár Imre és Fia

Mindenféle katonai és egyenruházati

EGYHAZ-TÉR 4. SZ.

Tud. egyetemi- leány- és fiu deák sapkagyártás.

cikket viszonteladásra

is tart. Egyedüli szaküzlet. Nagy templ. jobbra.

Az anyák segélyezése

Budapest, dec. 2. A kormány a munkásbiztosítás reformjára vonatkozó javaslatot állandóan napirenden tartja és ezzel behatóan foglalkozik. Először is szándéka, hogy azt néhány héten belül a nemzetgyűlés elé terjeszti és annak elfogadásával módot ad az ideiglenes állapot megszüntetésére, valamint az önkormányzat megfelelő törvénybe iktatására. Ennek szociális jelentőségét a kormány teljesen átérzi.

A most megjelent rendelet a nem biztosított női családtagok terhességi és gyermekágyi segélyét az eddigi maximális napi 15 koronáról napi 75 koronára, a szoptatási segélyt pedig az eddigi maximális napi 7-50 koronáról napi 40 koronára emeli. Eszerint egy-egy nem biztosított családtagnak — a tag feleségének — szülés esetében a terhesség és gyermekágyi segélyezési 10 hetet és a szoptatás segélyezési 12 hetet figyelembe véve, a pénzidő egy-egy születésért 8610 koronát fizet, amelyhez még az orvosi, a szülésznői és a gyógyszerdrák is hozzájárulnak.

Igaz ugyan, hogy egyik korábban kiadott rendelet szerint a kormányának szándéka volt a családtagi terhességi és gyermekágyi segélyét napi 300 koronára, szoptatási segélyt pedig napi 75 koronára emelni, de a szándék azonban egyelőre nem valósítható meg. Hozzávetőleges számítás szerint a családtagok terhességi, gyermekágyi és szoptatási segélyére így is mintegy évi 150 millió koronát költ az állam.

Akinél kommunista könyvet is találtak

Kormányzósértséssel vádolt kántortanító.

Érdekes bűnpert tárgyalt szombaton délelőtt a debreceni kir. törvényszék dr. Visky Sándor elnökelete alatt működő büntető tanácsa. A vádlott Berkó János sarkadkeresztúri kántortanító volt, akit Kormányzósértséssel vádolt a kir. ügyészség képviselőjében dr. Balogh István kir. ügyész.

A vádirat szerint Berkó 1921. február 3-án Sarkadkeresztúron, egy színházi előadás után kijövet kikelt az ellen, hogy milyen sok katona volt a színházban s közben sértő szavakkal illette a Kormányzót. A végén így kiáltott fel: — Nem adnék egy vörös katonát sem 100 Horthy bakáért!

A magáról megfélemlített tanító szavait meghallották az utcasarkon őrtálló csendőrök s jelentésükre le tartóztatták. Házkutatást is tartottak a lakásán, amely meglepő eredménnyel járt. Megtalálták nála Marx egyik kommunista könyvét. A fő tárgyaláson Berkó tagadni igyekezett a vádakát s az egészet bosszu művének tulajdonítja. Majd azzal a kifogással állott elő, hogy a csendőrök bántalmazták. A kihallgatott csendőrök, mint Várady Sándor, Bertók Gábor bizonyították a vádat. A tanú kihallgatások után úgy az ügyész, mint a védő kérték a bizonyítás kiegészítését, amit a bíróság el is rendelt s tárgyalás újbóli határnapjául december 28-át tűzte ki.

— **Kaszinó-estély.** A debreceni kaszinó december 7-án este 10 órai kezdettel a Horthy akció javára tozselety rendez, amelyre a kaszinó tagjait és családjuk tagjait ez uton hívja meg a vezetőség.

A nagylétal választás epilógusa

A rendlörvény alapján elítelt liberális újságíró

Szombaton délután Mózes Artur hírlapírónt vonta felelősségre a debreceni kir. törvényszék dr. Visky Sándor elnökelete alatt működő büntetőtanácsa, akit az állam és társadalmi rend fellforgatása ellen irányuló vétséggel vádolt a kir. ügyészség. Mózes Artur a zsidó-liberális „Debreceni Független Újság” július 7-iki számában „Miért kellett megbuknia Orbóknak?” címen hosszabb cikket írt, amelyben a nagylétali választási küzdelemmel foglalkozott.

„Csendőratrocitások”

Nagylétán az egységes párt jeleltte, Fráter Pál feoyes győzelmet aratott s megbuktatta a zsidóbarát Orbók Attilát s erre írta Mózes liberálisék tehetetlen dühének kifejezésekképpen inkriminált cikkét, amely hemzseg a „puskatus”, „szuroy”, „botozás”, „letartóztatás” kifejezésektől, amikkel szerinte a csendőrök erőszakoskodtak volna.

Mint a vádirat kifejtette, mindez alkalmas arra, hogy a csendőrök ellen gyűlöletet ébresszen a nagyközönség körében.

Mózes Arthur kihallgatása során azzal védekezett, hogy a cikket közérdekből írta.

Balog István kir. ügyész kérte a vádlott megbüntetését. Hivatkozott arra, hogy épen a csendőrök ellen intézték ezt a durva, ragalmakkal teli támadást, akik a magyar állam legmegbízhatóbb emberei s kötelességüket híven teljesítették.

Elítelték a rágalmozó újságíróit

A perbeszédok után a bíróság kihirdette az ítéletet, mely szerint Mózes Arthurt bűnösnek mondotta ki az állam és társadalom elleni vétségben s ezért 10 ezer korona pénzbüntetésre s egy évi hivatalvesztésre ítélte.

Az ügyész súlyosbításért, a védő enyhítésért fellebbezett.

„A mi mozgalmunk ma már nem csak európai, hanem világmozgalom”

Az Éme közgyűlése -- Az ébredők szegényei nem látnak karácsonykor szükségét

— A Hajdúföld tudósítójától —

Az ébredő magyarok debreceni csoportja lelkes érdeklődés mellett tartotta meg szombati közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozatából különösen dr. Iványi Béla elnöki beszámolója az országos nagygyűléstől és dr. Kovács Béla főtitkárnak a karácsonyi nyomorenyhítő akcióról tett jelentése emelkedett ki.

Nem állunk egyedül...

Az országos nagygyűlésünkről — mondotta a többek közt Iványi — a legjobb impressziókkal és a legszöbb reményekkel távoztunk. Nem állunk többé egyedül a magunk mozgalmával. A nemzeti és keresztény irányú megmozdulás, a mi mozgalmunk ma már nemcsak európai, hanem világmozgalom. (Óriási taps.) Ezennek a világmozgalomnak markánsul áll a középpontjában a budapesti ébredő-központ, amelynek keze és akcióhatása ma már az óceánon túl élénk érezhető.

Nagyszabású munka folyik, főleg diplomáciai irányú. A török testvérnemzet nacionalista tömegeivel, a kemalistákkal a kézfogas a nagygyűlés alkalmával eklatánsul fejeződött ki. A kemalisták egy török örnaggyal képviseltették magukat, aki a közgyűlés utolsó pontjaira velünk volt.

Majd bejelentette az elnök, hogy az országos közgyűlés a tagdíjat 1923 január 1-től kezdve havi 10 koronára emelte fel.

Papp Ignác viszont arról tett jelentést, hogy az országos közgyűlés határozata értelmében a központi sajtóra minden ébredő legalább egy részvényt köteles jegyezni, tagsága elvesztésének terhe mellett.

Utána dr. Kovács Béla főtitkár tette meg jelentését a debreceni ébredők ezidei karácsonyi

nyomorenyhítő akciójáról.

December 17-én jótékony célú sorolás lesz az Éme klubtermében, melynek jövedelmét a karácsonyi természetbeni segély beszerzésére fordítják. Az egyesület 2000 sorsjegyet boesajt ki 200 tárgyra. Egy sorsjegy ára 20 korona lesz. Már az eddigi befolyt adományokból is megállapítható, hogy az Éme szegényei az idei karácsonykor sem fognak szükségét látni. Ezt az akciót szolgálja az Éme december 9-én tartandó nagyobb szabású tea-estélyének a jövedelme is.

Az egyesület vagyonának és klubhelyiségének kezelésére a közgyűlés Lehmann Lászlót, a VI. kerületi csoport kiváló elnökét választotta meg háznaggyá.

A közgyűlés rendkívül fölemelő aktussal záródott. Harminc fiatal magyar fiú és leány tette le az ébredő fogadalmat az elnök kezébe. A magyarok Istene hallgassa meg és segítse meg őket fogadalmuk hű valóra váltásában.

Zenedei műszótár

(Különös tekintettel kezdő növendékek és haladó zeneigazgatók számára)

— **Adagio.** Nagybbszabású zenedei botányoknál a bevezető tétel megjelölésére szolgál. Ennek alkalmazásával kifünően lehet évekig húzni az igazgatói állás betöltését.

— **Andante.** Ez már valamivel gyorsabb. Közönségesen a zeneügyi bizottság észjárását kell érteni alatta.

— **Allegro moderato.** Így nevezik a zeneigazgatók gyors folyású, de mindamellett higgadt és irigylésre méltó vérmérsékletét, melynek értelmében sohasem haboz és kedvetlenedik el a zenei konjunkturáknak kihasználásában.

— **Buxbaum Száli.** Ez egy öreg hangszer, melynek segítségével az oláh megszállás idején hangadó köreink ijeszto hangokat tudnak létrehozni a konstruktív zenetörténet számára. Latinul ó — boának hívják. Ó'boa ugyanis magyarul öreg rókát jelent.

— **Crescendo.** Folyton erősbüdo ordítás, mely a kommunista beadványokon érte el tetőpontját.

— **Decrescendo.** Debrecen jövöndö zenekulturájába vetett remény, melynek továbbéledését a városi közgyűlés is helybenhagyta.

— **Elmozdítás.** Ez akkor történik, amikor a Blüthner-zongorát elmozdítják a helyéből, hogy megint visszatérhessenek. Ugyanez történt azzal a zongoraművésszel is, aki saját presztízisével gőrcsösen hozzá van növe a kottatartóhoz.

— **Fütyülő tanszak.** Ez lesz a zenede legujabb szenzációja. Törvényhatósági bizottsági tagok és városi tanácsnokok lesznek a növendékei és itt fogják magukat tökéletesíteni abban a tudományban, hogy még könnyebben tudjanak fütyülni a miniszteri rendeletekre.

— **Gordonka.** Kisbögönek is hívják. Ez a hangszer már a múlté. A debreceni zenedében ezentul csak nagyokat szabad bögni.

— **Hermonika.** Rokkant zenészek arcfelüllete, melynek folytonos vastapodásából különös hangszert keletkezik. Közgyűléseken nagy sikert lehet vele elérni.

— **Konzervatórium.** Megöregedett destruktív elemek eltartására szolgáló konzerv-gyár. (L. Olajos szardínia.)

— **Márk Endre.** A zenekultura megalapítója. Eleinte polgármesternek készült, de ezt a foglalkozást csakhamar megunva, zenei pályára lépett. Egyelőre azonban csak fuvóhangszereken játszik.

— **Nagy.** Rendesen a „zongoraművész” közelebbi megjelölésére szolgál. Ha az illető művészt már eredetileg Nagy-nak hívják, úgy a jelző használatra felesleges.

— **Mezzoforte.** Zenei rövidítése: mf. (Márk farulyázik, minisztert felrugjuk, meg-fellebbezzük stb.)

— **Pedal.** Sakkifejezés a zeneügyi bizottságnak. Valahányszor megnyomják, kijön belőle a régi igazgató!

— **Psenyicke.** Rendezett tanácsu város, törvényhatósági joggal felruházva. Lakosai jobbára izraeliták. A város ügyeit egy tanács igazgatja, mely rendkívül emeli annak magas presztízusát.

— **Skála.** Hanglétra. Ezen szoktak felmászni a zenedei igazgatók, ha kidobják őket.

— **Zerkovitz Béla.** Ez az egyetlen zene-művész a világon, akinek a történelem után még némi szászai vannak arra, hogy valamikor megválasszák Debrecenbe zeneigazgatónak. Lisztius.

GOLD CREAM GYÓGYSZAPPAN
FINOMIT FEMÉRIT
Dr. Rex Drogeria DEBRECEN,
Városház épület

JÓL FIGYELJÜNK! KOSTYA JÁNOS
Mielőtt karácsonyi vagy újévi ajándékot vásárolnánk, el ne mulasszuk legelőször megtekinteni
Debrecen legrégibb ékszerüzlete fényes kirakatát, nagy rakatát és olcsó árait
Széchenyi-utca 1. szám.

Jost cukrászdában (Kossuth-utca) min d. u. 5-7-ig **zenés teadélután**
Alkalmi torta- parfait és fagyalt. Megrendeléseket állandóan elfogad. Mikulásokban, bonb.okban nagy választék.

HIREK

1922 december 3. (Vasárnap)

Prot.: Olívia, Kath.: Xav. Ferenc
A Meteorológiai Intézet időjárása:

Változékony idő várható, helyenként csapadékkal és fagypontra alatti hőmérséklettel.

Közművelődési Könyvtár nyitva délelőtt 10—12-ig.

Egyetemi Könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.

Városi Múzeum nyitva 8—12-ig, délután 2—6-ig.

Városi Képtár nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig.

Csokonai-színház este fél 8 órai kezdettel „Liliom”. Déután 3 órakor „Hamburgi menyasszony”.

Az iparosok nagygyűlése délelőtt 10 órakor az iparistületben.

A községi párt alakuló nagygyűlése az Arany Bika dísztermében délután 2 órakor.

Az evangélikus egyház vallásos délutánján előadás: tartanak Kapi Béla püspök és báró Radványi Albert délután 5 órakor Miklós utca 3.

Gyógyszertárak közül vasárnap délután és éjjel szolgálatot tartanak: Kossuth, Reménység, Mádor, II. Rákóczi.

1922 december 4. (Hétfő)

Prot.: Borbála, Kath.: Borbála.

Közművelődési Könyvtár nyitva délelőtt 8-tól este 8-ig.

Egyetemi Könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig, délután 2—6-ig.

Csokonai-színház este fél 8 órai kezdettel „Liliom”. A) bérlet.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése délután 3 órakor a székházban.

Az Arany János Társaság gyűlése délután 6 órakor a Nemzeti Hitelintézetben.

Emerich Pál hangversenye este 8 órakor a zenedében.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Kossuth, Nap, II. Rákóczi, Mádor, Csokonai, Reménység.

Méliusz emléke

† 1572—1922.

December 16-án lesz 350 esztendeje, hogy Debrecen legelső református püspöket és a tiszántúli ref. egyházkerület nagy megszervezőjét, Meliusz (Horhi) Juhász Pétert örök nyugalomra helyezték a mai Kossuth-utcai temető területén emelkedő dombon. Sirját egy óriási kőkoporsó (ingens saxum) jelezte, azonban hamvait löbbszöri körülmények miatt a tiszántúli ref. egyház és a tiszántúli református egyházkerület azonban élő figyelmeztetés nekünk, sok tekintetben érdemtelen utódainak arra, hogy ha hamvait nem is találhatjuk, lelkét igyekezzünk feltalálni halála évfordulóján s a szétzilálás napjaiban hatalmas, összefogó magyar energiákat nyerjünk a reá való megemlékezésből.

Tudomásunk szerint a ref. egyházkerületen kívül Debrecen református intézményei is megünnepelni készülnek a nagy évfordulót. Szeretnénk, ha ez az ünnepség nem maradna meg az ilyfajta visszaemlékezések sablonos keretei között, hanem, mint 1872-ben történt, arról is gondoskodnék az ünnepségek rendezőse, hogy a jelen évforduló alkalmából végre már megismerje a magyar Genf lakossága, hogy ki volt nekünk Meliusz? Most, amikor egyéb reménység híján állandóan a magyar kultúra expansiv erejével biztatgatjuk magunkat, nagyon szomorú volna sokszor halani olyan beszélgetést, hogy vajjon a Meliusz-könyvkereskedést neveztek-e el a Meliusz-térrel, vagy megfordítva, a teret a boltról?

A Meliusz jubiláris ünnepségnek országos, kulturtörténeti jelentőségű demonstrációnak kell lennie.

Divatlappal a kezében lett öngyilkos

— A Hajduföld tudósítójától —

Szombaton déln a Budapestről Debrecenbe érkező személyvonat egyik harmadosztályú fülkéjében közvetlenül Debrecen állomás előtt, Ondód határában revolverlövés hangzott el, majd pár pillanat múlva kétségbeesett hangok hallatszottak:

— Jaj, vége van, meghalok...

Az utasok között nagy izgalom támadt: senki sem tudta hirtelenében, mi történt. Csakhamar kiderült, hogy egy jól öltözött, középkorú férfi öngyilkossági szándékából revolverrel szájbalötte magát. Az életunt Papp János 37 éves, állítólagos kabai lakos, aki Kabán szállt fel a vonatra. Az utasokkal azonnal beszédbe elegyedett s szomszédait cigarettával kínálta meg. Majd elkérte egyik utitársától a nála volt divatlappot s olvasgatni, lapozgatni kezdte.

Viselkedésében semmi olyan gyanús nem volt, ami elárulta volna, hogy öngyilkosságra készül, csupán

az tűnt fel utitársának, hogy több ízben nadrágzsebébe nyúlt. Amint a divatlappot lapozgatta, odaszólt a szomszédjának:

— Hol járunk most?

— Közvetlenül Debrecen előtt — volt a válasz.

Erre Papp előrántotta revolverét és szájbalötte magát. Miadéz pillanatok alatt, az utasok szemeláttára történt, anélkül, hogy azok megakadályozhatták volna az öngyilkossági kísérletet.

Pappot elborította a vér és eszméletlenül terült el. Amint a vonat beért Debrecenbe, értesítették a mentőket, akik Pappot beszállították az egyetemi külső klinikai telepre és ott ápolás alá vették.

Állapota életveszélyes, eddig még kihallgatni sem lehetett. Tettének oka ismeretlen, az öngyilkossági kísérlet indító okát a rendőri vizsgálat lesz hivatva megállapítani.

— A Községi párt nagy alakuló közgyűlésére vasárnap délután 2 órakor lesz a Bika nagytermében. Megnyitó beszédet mond dr. Haendel Vilmos. A párt programját általában ismerteti dr. Bessenyei Lajos. A részletekről beszélnek Piszky Árpád, dr. Tervei Tamás és dr. Szabó Pál. Az általános nagy érdeklődést, mely ezt az egész gyűlést megelőzi, biztosítéka azon impozáns megnyilatkozásnak, melyre ma délután Debrecen magyarsága példát fog nyújtani. Legyen ott mindenki, aki Debrecenben egészséges, boldog, alkotmányos szellemű községi életet akar.

— Vasutas bál. A debreceni vasúti tisztviselők rendkívül jól sikerült mulatságot rendeztek szombaton este a vasúti vendéglő éttermeiben. A teljes számban megjelent központi tisztviselőkön kívül ott voltak az üzletvezetőség és a vonal vendégei is. A mulatságon 122 hölgy vett részt Debrecen színe-javából. A bálon, ahol a vendégeket Bartha János főellenőr kalauzolta, megjelent Latkóczy Pál felügyelő, államfőnök is, a mulatság tulajdonképeni megszervezője, aki örömmel jelentette ki, hogy a bállal azt a célt, miszerint a tisztviselők Debrecen intelligens társadalmának életébe bekapcsolódnak, teljes mértékben elérték. A kitűnő zenét a vasúti tisztviselők közül szervezett Csandazenekar szolgáltatta. Fox-trott és shimmy nem volt s ha minden egyébtől eltekintünk is, már ez maga kedvesség, magyarrá és felejtetlenné teszi a szép mulatságot, amely a legjobb hangulatban a hajnali órákig tartott.

— A felső kereskedelmi iskola hősi halált halt növendékeinek emlékéért. A debreceni felső kereskedelmi iskola egyik tanárának és 70 volt növendékének emlékére, akik a magyar haza védelmében hősi halált haltak a harctéren, emléktáblát helyeznek el az iskola falán. Az emlékmű leleplezése a tavasszal lesz nagyszabású ünnepség keretében.

— Figyeljen ide: fájdalmat csillapít, üdít, erősít a székellyhavasi Inda-szesz. Próbálja meg!

— Lovag Berks Lajos debreceni kir. járáshíró nyugalmába vonult és dr. Nagy István ügyvédrel társulva ügyvédi irodáját Debrecenben, Szent-Anna-utca 8 szám alatt megnyitotta.

— Pályázat az iparfelügyelőség-nél. A kereskedelemügyi miniszter a debreceni kerületi kir. iparfelügyelői hivatalnál üresedésben levő egy nyugdíjas állásra pályázatot hirdet. Az állás havi 6300 koronával és a természetbeni ellátások kedvezményével van díjazva. Pályázhatnak nem különbség nélkül középiskolai végzettséggel bíró egyének. A részletes pályázati feltételek a kerületi kir. iparfelügyelőség-nél (Széchenyi-utca 21 szám) naponként 12—1 óra között megtekinthetők.

— az Arany János Társaság elnöksége felkéri az összes tagokat, hogy december 4-én, hétfőn délután 6 órakor a Nemzeti Hitelintézet helyiségében (Kossuth-utca 7. sz.) annál is inkább teljes számban szíveskedjenek megjelenni, mert tagfölvételek is lesznek napirenden.

— A debreceni Evangélikus Szövetség 5-én délután 6 órakor a Kollégium Templomegyesületi helyiségében tartja beszámolóját a múlt hónap végén Sárospatakon rendezett vezetőkönferenciáról. Ez alkalommal ismerteti meg a Diák-szövetség céljával és munkakörével a debreceni társadalomnak az evangéliumi munka iránt érdeklődő tagjait, akiket ez uton szeretettel hív meg az Egyesület. Program: 1. Jövel Szentlélek. 2. Imádkozik Sz. Kiss Zsuzsa. 3. Beszámolót tart Sipos Mária. 4. Csak az Urnak... énekel Bihari Rózi és Kovács Margit. 5. Bibliamagyarázatot tart dr. Révész Imre. 6. Ne csüggedj el kicsiny sereg.

— Petőfi-emléknap. A ref. leánynevelőintézet december 17-én délelőtt 11 órai kezdettel nagyszabású ünnepélyvel áldoz Petőfi emlékének. Az előadás rendes, napi helyárral a Csokonai-színházban lesz, mivel az intézet díszterme már rég szűknek bizonyult a nagyszámú közönség befogadására. — Jegyeket holnaptól kezdve Szondy György tanárnál lehet előjegyezni az órákői szünetekben.

— Az Egyetemi Kör ismerkedő estje. Az Egyetemi Kör december 7-én este 9 órakor az Arany Bika kistermében tartja idej ismerkedő estjét. Érdekes műsor után reggelig tartó tánc lesz. A nívós és kedélyes mulatság iránt városszerte nagy az érdeklődés. Érdeklődőknek a rendezőség délutánonként 3—4 óráig az Egyetemi Kör kollégiumi helyiségében szívesen szolgál felvilágosítással.

Pogány leszék.

Vigyázzatok, ti pártos szittyavérek, Bolond ütése fáj — magyart talál S ha vélték majd rossz utakra terek, Kettéhasít a gyilkoló halat!

Testvér, ne bánts! Apám, ne ölj meg engem! A Golgothán egy nemzet terdével S a harci felt már mindhába zengem! Tüdöm se bírja, nem vagyok Lehel!

Pogány vezérek kores utója lettem, Korán kihaltam s — jaj — későn születtem, A lélek is csak hátni jár belém.

Legyünk azért mi vad pogány csatások S jöhettek akkor gyilkoló csapatok: Pogány leszék, ha suttanak felém!

LISZT NÁNDOR.

Vasárnapi istentiszteletek

A református templomokban

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor prédikál: Uray Sándor lelkész, ágendázik: Ladányi Zsigmond segédlelkész, délután 5 órakor prédikál: Zambory Sándor segédlelkész. — Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál: Dr. Révész Imre lelkész, ágendázik: Szele György lelkész, délután 2 órakor prédikál: Gábor András segédlelkész. — Kossuth utcai templomban délelőtt 10 órakor prédikál: Molnár Ferenc lelkész, ágendázik: Peleskey Sándor segédlelkész, délután 5 órakor prédikál: Dr. Böttökös Béla segédlelkész. — Árpád-terti templomban délelőtt 10 órakor prédikál: Gyűlvész István templomegyesületi titkár, ágendázik: Felker János segédlelkész, délután 2 órakor prédikál: Peleskey Sándor segédlelkész. — Ispótvai templomban délelőtt 10 órakor prédikál: Baja Mihály lelkész, ágendázik: Gábor András segédlelkész, délután 2 órakor prédikál: Mezei Béla vallásosító lelkész. — Homokkeri imaházban délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt: Konrád Zoltán vallásosító lelkész.

A Keresztény Ifjúsági Egyesület f. hó 3-án, vasárnap délután 4 órakor tartja rendes heti összejövetelét az ispothi iskolában. Tagfelvételt ugyanakkor. Minden keresztyén fiatal embert szeretettel hív a Vezetőség.

A Kormányt Leányok Szövetségének összejövelele vasárnap délután 4 órakor a kollégiumban, földszint 5. sz. ajtó.

Vasárnapi iskolák Kossuth-utca 75. sz. a. délelőtt 9 órakor, Dóczy intézetben délelőtt 9 órakor, Leány-utcai iskolában délelőtt 9 órakor, Csokonai-utcai iskolában délelőtt 9 órakor, Pacsirta-utcai iskolában délelőtt 9 órakor, Diákönizsa-Ottthonban délelőtt 9 órakor, Kollégium földszint 1-5. kapu 5. sz. ajtó délelőtt 11 órakor, Csap-utcai iskolában délelőtt 11 órakor, Homokkeri imaházban délelőtt 11 órakor.

A Templom Egyesület vegyes énektára tanulási óráit hetenként egyszer csütörtökön este tartja a Kollégium ének- és zeneteremben. Este 6—7-ig a hölgyek és 7—8-ig a férfiak részére. — Uj tagok felvétele ugyanott. Szabó Lajos ref. kántor, karnagy.

A rom. kath. templomban ma, vasárnap 6 órakor hajnali szt. mise (Rorate) 7, 8, 9, és fél 12 órakor csendes szent misek, fél 10 órakor énekes szent mise, utána szent beszédet mond: Dr. Lindberger János prépost-plébános. Délután fél 4 órakor rózsafüzér. 4 órakor szt. beszédet mond: Kompass Árpád s. lelkész. December 8-án kötelező ünnep: Szeplőtlen Fogantatás. — Az egész Advent alatt 6 órakor hajnali szt. mise (Rorate) van.

Az ág. hitv. ev. templomban (Miklós-utca 3. sz.) dec. hó 3-án, advent első vasárnapján délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt: Kapi Béla dunántúli ev. püspök. Szóit énekel: Forgó Erzsébet. Offertórium az egyház javára. A délutáni vallásos estély pont 5 órakor kezdődik, beszédet tartanak báró Radványi Albert és Kapi Béla püspök.

Fogaszat

Váry János áll. vizsg. fogtechnikus a néhai Dézsi Lajos fogműtermében december 15-én megszűnő a működését és Darabos utca 18 alatt saját műtermében fogja folytatni.

Tea-sütemények,

halkonzervek, sajtok nagy választékban

Csemegeüzletben

Hungária kávéház mellett. Piac-u. 55.

— Néma tüntetés. Handler Gyula, a Károlyi-kormány főispánját és volt egészségügyi népbiztost eltemették. Mi is arra az állaspontra helyezkedünk, hogy nálunk, nemi bene. Csupán a temetési menethez volna néhány szelíd szavunk. Elő ment a kőműves szakszervezet, hátul a szabadkőműves szakszervezet. Középen lépkedtek a pincérek. A régi liberálisok és radikálisok közül Rauch Árpád, Zoványi Gyula, Gáspár Géza és Szöllös Árnai lépkedtek a sorban. Az újabbak közül dr Hódó Béla, ifj. Schwarz Vilmos és Zelinger Ede. Nagy, néma tüntetés volt, régi és ifjú liberálisok. Handler Gyulát ok vittek a sírba.

ÉRTESETÉS!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a n. a. közönséget, hogy Piac-utca 21. sz. alatti szilcsmühelyem Iparkamara épület **Verbóczy-utca 2. sz. alatt** helyeztem át, ahol továbbra is mindenféle szárműveket a legújabb divat szerint pontosan és legelőszobban készítek. A nagyrészt a közönség pártfogását kérvén maradtam tisztelettel **KLONDA SZÜCS MESTER.**

— **A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.** A kerületi kereskedelmi és iparkamara december 4-én, hétfőn délután 3 órakor rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozatából kiemeljük a munkásbiztosító pénztár reformjáról szóló pontot, melynek során a kamara közgyűlése foglalkozni fog a legutóbb bevezetett előlegkérdésével is. Az uszorabírás-kodás, árdrágítás, valamint a kereskedelmi törvény revíziója kapcsán a belkereskedelem, a behozatali engedélyek elintézése ügyével összefüggően pedig a külkereskedelem aktuális és jelentős kérdéseit fogja a közgyűlés megtárgyalni. Állást foglal a kamara elvileg az index számok kérdéseiben is és bőven foglalkozni fog az adóügyekkel, főleg az általános forgalmi adó ügyével. Közlekedési ügyek közül a vasúti tarifaemeléshez fogja a közgyűlés a megjegyzéseit fűzni, A programot az összefoglaló jelentés zárja be a kamarának ez év második felében végzett tevékenységéről. Megállapítja a közgyűlés az 1923 év költségelőirányzatát is.

— **KARÁCSONYFADISZKÉK,** Képeskönyvek, Ifjúsági iratok, Betlehemek, Levélpapírok mappában, dobozban és családi dobozban. Emlékkönyvek stb nagy választékban kaphatók ANTALFY J. könyvkereskedésében, Szent Anna-u. 13.

— **Rockefeller meghalt.** Londonból jelentik: William Cootsell Rockefeller, a világ egyik leggazdagabb embere Newyorkban 52 éves korában meghalt.

— **Öt nap alatt Amerikába.** Londonból jelentik: A Majestic White Star Line hajóstársaság óceánjárója a Newyorkból. Cherburgba való utat öt nap 6 óra 13 perc alatt tette meg és ezzel megjavította az erre a távolságra fennálló gyorsasági rekordot. MTH.

— **Párisban nincs kenyér.** Párisból jelentik: A pékek szombat délelőtt becsúszották a kenyérsütést, mert a kenyérről megállapítását keveselték.

— **Házasság.** Deményfalvi Vitéz Boczkó Béla okleveles vegyész-mérnök, néhai deményfalvi Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány fia december 2-án tartotta esküvőjét Haldsz Jankával, dr Haldsz Lajos tb. tiszti főorvos leányával Szatmárról.

— **Zsidóvilág Biharban.** Ezzel a címmel Hajdúföld 1920 július 1. számában hosszabb cikket közölt,

amelyben az első nemzetgyűlési képviselőválasztásokkal foglalkozva, szövegét a nagyléteai kerületben folyó választási harcot, különösen Orbók Attila képviselőjelölt csunya korteszökeivel foglalkozott, aki először keresztény programmal lépett fel, hogy pár nap múlva már a zsidóknak udvaroljon. Orbók Attila a cikk ama megállapítása miatt, hogy ő veszélyes fráter és hogy a nemzetrontó Károlyi Mihálynak volt ügense, sajtópert indított a cikk szerzője dr Komlóssy Imre főszervező ellen. A szombati folytatásos főtaggyűlésen Barla Szabó József nemzetgyűlési képviselő tanuállomásaiban bizonyította, hogy Orbók tényleg Károlyi ügense volt, amit elismer „Kivált a Magyarországot” című röpiratában is. Több nagyléteai tanu arról vallott, hogy Orbók több ízben tényleg becsipelt, úgy kellett őt hazaszállítani. A bíróság a tárgyalást újabb tanuk kihallgatása végett elnapolta.

TESTEDZÉS

Békessy Béla Vivó Klub. Debrecenben, — amelynek fiai közül nem egy országos, sőt világhírű vivó szerzett világszerte becsületet a magyar névnek, — újra életre kezd a vivóélet, amelyet a háború tört derékba. A debreceni kiválóbb vivók, a Debreceni Vivó Klubban tömörültek a közelmulban azzal az elhatározással, hogy újra felelevenítik a legnemesebb és legférfiasabb sportot. Előkészítő bizottság alakult, amely átdolgozta az alapszabályokat és újjászervezte az egyesületet. A szombat délutánra egybehívott közgyűlésre zsúfolásig megtelt a város-haza tanácsterme. Déután 6 órakor nyitotta meg dr Láng Sándor orvos, elnök az ülést. Kezdetben szavakkal emlékezett meg a Vivó Klub két nagy halottjáról, Békessy Béla huszárkapitányról és Benedek Sándor vivómesterről, akik a harctéren estek el becsülettel a hazáért. Beszéde után jelentéktelen módosításokkal elfogadták az új alapszabályokat, majd a tisztújítást ejtették meg.

Disztagnak megválasztották a következőket: Czito Károly altábornagyot, Kratochwill Károly vezérőrnagy, körletparancsnokot, Ujfaluzy Gábor huszárezredet, dr Olchváry Zoltán ítélőtáblai elnököt, Szomjas Gusztáv volt főispán, nemzetgyűlési képviselőt, gróf Szapary Imret, a Lovaregyet elnökét. A tisztikar a következő lett: Elnökök dr Lang Sándor orvos és dr Benedek László egyetemi tanár. Al-elnökök vitéz Vitéz Béla tanár és Beczner József őrnagy, titkár Majerszky Béla, jegyző Vértés Endre, pénztáros Horváth Ernő, ellenőr Kerekes György, háznagy dr Mándy András. Választmányi tagok: Csanak János, Csáky Gergely, Dezső Lajos ezredes, Dávid István táblabíró, dr Földmann Sándor, dr Hajna Dezső, dr Haendel Vilmos, Hadházy Dezső, dr Hódó Béla, Lépes Győző ezredes, K. Nagy Zoltán ügyvéd, Letay Lajos, Takács Elemér, Taubler Gyula, Török Tibor, Vary Sándor tornatanár. Póttapok: Szücs Géza, Gass Gyula, dr Mező Sándor ügyész, Fráter István, Kontsek László, ifj. Mihavics Jenő.

Ezután Benedek László elnök mondott tartalmas beszédet s beszélt a vivás test-és léleknevelő hivatásáról.

Elhatározta a közgyűlés, hogy világhírű vivójuk, a hősi halált halt Békessy Béla huszárszázados, aki az olimpiadokon is az első között

foglalt helyet s szerzett dicsőséget a magyar nemzetnek, emlékének megőrizendő, felveszi a debreceni Békessy Béla Vivó Klub elnevezést s erről Békessy Béla özvegy édesanyját, Békessy Lászlónét értesíti. A közgyűlés ehez egyhangulag hozzájárult. A Békessy Béla Vivó Klub tagjai már napok óta élénk munkát fejtenek ki a kitűnő Ferenczy Pál vivómester szakszerű és gondos vezetése mellett s legközelebb egy verseny keretében mutatják be fejlődésüket, azonkívül indulnak fővárosi és vidéki versenyeken is. A Vivó Klub különben csütörtökön választmányi ülést tart, ahol a részletes munkaprogramot is kidolgozzák.

Színház

Színházak és mozgószínházak közleményel
JÖN! Drakula. Jegyét biztosítsa idejében.

Ezerarcu ember. Hajsza a földkörül világszáger! Két rész egyszerre! „Meteor”-ban vasárnap.

Kacsóh Pongrác súlyos beteg. Budapestről jelentik: Kacsóh Pongrác dr a fővárosi zeneiskola főigazgatója a „János vitéz” illusztris komponistája súlyos beteg. Már hosszabb idő óta nem hagyhatja el lakását, tegnap pedig aggodó barátai tanácsára a Szent János kórházba ment, ahol ápolni fogják.

Makai Klári budapesti zeneművész
dec 7-i csütörtökön nagyversenyt — este fél 8 órakor a Zenedében — nagyérdemű közönség előtt meg. A fiatal művész nemi régióban tért csak haza németországi hangversenykörutjáról, ahol mindenütt óriási sikereket aratott, tomboló lelkesedést váltott ki a közönség mindig sűrű sorából. Iteni műsora következő: Bach: D moll Toccata és fuga, Mozart: 2 moll szonata, Chopin: B moll Scherzo Debussy: 2 Arabesques, Schumann: Simfonikus Etűdök. — Jegy már csak igen korlátozott számban kapható Méliusznál.

Dr Mabuse ma utoljára az Apollóban.
Konrad Veidt főszereplésével az Országút tragedia, 7 felv. hétfőn az Apollóban.

KÖZGAZDASÁG

Közgazdasági helyzetkép

Budapest, dec 2. A márka megítélésében ma ismét kedvezőtlen hangulat keveredett felül, amelyet a december 9-én összeülő londoni konferencia reménytelen kilátásaival magyaráznak.

A bajorországi incidensekre támaszkodva, melyek a francia tiszték megölésére vezettek, a francia kormány ismét erőlyes szankciókkal fenyegetődzik és aranykarterítést követel. A német gyaripar erősen megnövekedő konjunkturája egyre nagyobb mérvű nyersanyag beszerzést követel. Ez szintén fokozza a devizapiacra a keresletet, amit azután a nemzetközi spekuláció igyekezett kihasználni arra, hogy mesterséges vásárlásaival minél nagyobb mértékben felverje az árfolyamokat.

A magyar korona

ma is megtartotta Zürichben a 23 centimes jegyzést. **A hangulat az összes külföldi tőzsdéken bizakodó és még a newyorki devizapiacra is 1/8 os árfolyam emelkedés mutatkozott.** A devizaközpont centralizált valutapolitikájának úgy látszik, sikerült azt a valutamennyiséget megszerezni, amiből a külföldi piacokon működő sibereknek a korona rontására irányuló spekulációját ellensu-

lyozni tudja. A külföldi tőzsdéken a magyar korona már nem a nemzetközi spekuláció játéktárgya és az importra szükséges devizák kiutalásának teljes megszorításával azt is sikerült megakadályozni, hogy kereskedők és ipari kezek a magyar váltóknak külföld ipiacon való beváltásával a korona árfolyamára has-sanak.

A nemzetközi devizapiac a mai napon különben igen csöndes lefo-lyasu volt és említésre méltó esemény nem volt észlelhető. A nyugati devizák egy arnyalattal megjavultak, míg a newyorki kifizetés az amerikai gabona és sertéspiac szilárdsága folytán kissé lemorzsolodott.

Az értéktőzsdék

nagy részén ma nem volt hivatalos forgalom. A budapesti és bécsi magánforgalomban üzlet egyáltalán nem fejlődött ki és a névleges árfolyamok nagyrészt a tegnapi szivonalon mozogtak. A forgalom az általános pénzszűke folytán mindkét piacon a jövő hétre sem ígér megőlenkülést.

Feltűnő szilárdságot jelentenek a newyorki értéktőzsdéről, ahol úgy az ipari értékek, mint a nyersanyag kitermelő vállalatok papírjai jelentékeny nyereségre tettek szert. Ezt egyrészt az Amerikában napok óta tartó drágulás folyamata indokolja, ami leginkább a nyersanyagokat és a gabonát érinti s így a nyersanyag kitermelő vállalatok konjunkturáját növeli, másrészt az angolfontnak az arany paritásra való visszaférése következtében az angol iparban baállott krízissel magyarázható, ami viszont az amerikai ipar további térhódítására nyújt kilátásokat.

A budapesti és bécsi terménytőzsdéket teljes üzleti kedvetlenség ejtette hatalmába. A magyar és osztrák korona javulásába vetett hit a normális forgalom kifejlődését erősen hátráltatta. A kenyérmagvakban az árak ugy Budapesten, mint Bécsben jól tartottak maradtak, ami azonban csak a napiszükséglet fedezésével magyarázható.

A lisztpiacon a külföldi liszt bő-sége folytán a kivétel megőlenkülésével számolni nem lehet, ez az üzletet a jövőben is vontatottá fogja tenni.

A vagyonváltás befizetése.

A városi adóhivatal értesíti az adózó közönséget, hogy az 1000 holdon aluli mezőgazdasági ingatlanok buza-váltásgát, valamint a községi beltelkek, a szőlőbirtokok, továbbá a mezőgazdasági ingatlanok és szőlőbirtokok gazdasági felszerelésének vagyonváltásga, amennyiben a fenti címeiken külön-külön fizetendő váltás-g összege a 100.000 koronát nem haladja meg, a városi adópénztánát fizetendő. Figyelmezteti a városi adóhivatal az adózókat, hogy a pénzügyminisztérium újabb rendelkezése szerint vagyonváltásgi fizetési kötelezettségének teljes mértékben eleget tesz az a fél, aki 100.000 koronánál kisebb összegű készpénzben fizetendő, vagy bármely összegű buzaárban fizetendő vagyonváltásának 80 %-át december 31-ig a kivétel bevárása nélkül önként befizeti.

A Hangyánál karácsonyfa előjegyezhető.
Debrecen legolcsóbb bevásárlási forrása a Hajdusági férfi- és gyermekruha áruház
Piac-utca 67. Frohner-szálló épület. Bőrkabátok és öltönyök óriási választékban

sál közelebről megismerkedni annak idején, az októberi forradalom utáni következő zavaros időskorban, amikor Ullmann könyve-kezdve szerint kihasználta a különösen manipulálásokra alkalmas állapotokat, szabadon halászhatott a zavarosban. Arnóczky József november hó 5-én Mikepércsre került, hol mint jegyző működött pár hónapig kereszttől, debreceni anyai felügyelőségbe való kinevezéséig. Mikepércs lakosságának számára abban az időben kiemeltek három havi cukor mennyiségét, három teálcupáson 17 méternyi szálát. Ezt a mennyiséget Ullmann Salamonnak kellett volna szállítani felső utasításra a lehető legrövidebb idő alatt. A kérdéses cukor azonban nem akart megérkezni, Mikor Arnóczkyknak már teljesen elfogyott a türelme, felszólította Ullmann Salamont erőlyesen, hogy küldje azonnal a cukrot. A cukor királyi azonban csendesesen napirendre tárt a felszólítás felett és Mikepércs tovább nélkülözötte a cukrot.

Miután Arnóczkyknak többször felépése eredménytelen maradt, azzal fenyegette meg Ullmann, hogy feljelenti a közéleti miniszternek. Erre aztán megijedt az említett férfi, a láncztereskedelem koronázatlan király. Meg is írta a Mikepércsieknek, hogy csak legyenek nyugodtan, holnapután megérkezik az első szállítmány, öt méternyi finom fehér cukor. Tehát fehér cukor és nem drops-drops. És Ullmann ur most az egyszer igazat is mondott. A fehér cukor tényleg megérkezett két nap múlva, csak abban tévedett, hogy az öt mázsából 30 kg. hiányzott. Mikor Arnóczky József szerényen megköszöntötte Ullmannnak ebbeli észrevételét, azt a rövid, de érthető választ kapta, hogy a vasutón lopták ki a 30 kg-ot. Na persze, hogy lehetett egyáltalán akkoriban a fosztogatók és Ullmann Salamonnak koraszabán 5 mm. cukrot küldeni anélkül, hogy ki ne loptak volna belőle utközből 30 kg-ot. Ez azonban még nem olyan nagy baj, sokkal fontosabb, hogy a hátralevő 12 mm. cukor még ma sem jutott el Mikepércsre. Ullmann esküdjött Arnóczkyknak égre-földre, hogy Salamon legyen, ha neki egyetlen darab cukra is van. Jelenleg fel a közéleti miniszternek. Így fenyegetőzött egyszer, amikor a fáradhatatlan Arnóczky újól felkereste a hírhelyes fűszerkereskedőt.

Eddig tart a Mikepércsiek cukrának története. Érdekes és megfoghatatlannak tűnő dolog, hogy minek gyűjtötte Ullmann olyan jobb ügyhöz méltó szorgalommal a fehér cukrot? mikor ő drops-cukorkákat csempészett. Kénytelen az ember meggyanusítani a derek láncost, hátha volt abban a Nagyváradra induló szállítmányban fehér cukor is? Avagy talán nem a királyi Ratzendorfer felebarátja csengő hangzású nevét még jobban bemártani a slamasztikába?

Ugyazint bizonyított tényállásként állapította meg a kir. törvényszék azt is, hogy dr. Szabó Gyula vádlott a „Hajduböszörmény és Vidéke” című hetilapnak 1919. évi július hó 23-án megjelent számában „Láncos nagyszidók Debrecenben” című alatt mint a közlemény szerzője a következő cikket tette közzé:

„A Hajdúföld múlt heti számai óriási szenzációról számolnak be, nem kevesebb történt, mint az, hogy a román kir. hadsereg letartóztatta Ullmann Salamont nevével debreceni zsidó nagykereskedőt, akihez a zsidó talpnyaló közéleti miniszter jóvoltából vármegyénknek is volt annyi köze, hogy a mi szájkunktól lopta el a cukrot, lévén ő a vármegye közönségének mint most kiderült, cukorszállítója. Ime a 7-8 millió nagy zsidó, a miniszterek barátja, ki akart csempészni Debrecenből Nagyváradra társzerketen a cukrot. Szerencsére lefűltek, amikor az őrizetére rendelt román katonákat megakarták vesztegetni a többi zsidó atyafiai, ezeket feljelentették s most a román főparancsnokság hírlapilag közzé tette az egész cukor csempészetet, a debreceni előkelő (?) zsidó nagyur a börtönben várja a kiltásba helyezett hadbíróági ítéletet. Ime, ilyenek a régi meggyökeresedett, magyarrá lett milliómos nagyszidóink, ezeket védelmezik a nyomorult keresztény moralisták. Most be kellene őket is ültetni Ullmann mellé mint pártfogókat. De meg azokat a helybeli magyarnak nevezett kereskedőket is, akik az itteni Ullmann nevével barátkoznak.”

Roskovitz Artur vádlott a terhére rótt vádbeli cselekményt illetőleg, azzal védekezett, hogy a vádtárgyává tett, a „Hajduböszörmény és Vidéke” című napilap 1919. évi július hó 8-án megjelent 23-iki számában foglalt hírlapi cikket — az abban az időben katonai megszállást teljesítő román hadsereg parancsnokságának rendelkezéseire írta meg és tette közzé, amely rendelkezések nem rész, emellett az is teljesen megcáfoltnak bizonyult, mintha a hatósági cukor elosztásával megbízott egyén a közellátás céljaira szorgató cukormennyiséget önhalál-

nem teszi, egyébként is ebben a cikkben foglaltak lényegében, — az összes — akkor Debrecenben megjelent napilapok leközölték.

Egyébként vádlott a többi vele szemben ugyancsak vád tárgyává tett és a fentebb megállapított tényállásban ismertetett hírlapi cikkekre vonatkozólag azt, hogy azoknak ő a szerzője, beismerte és kijelentette, miszerint azokat a sajtó jogi felelősséget vállalja, végül az összes fölé számzó hírlapi cikkekre vonatkozólag azzal védekezett, miszerint a kérdéses cikkek közérdekből írta és az azokban foglalt tényállások valóságát bizonyítani kívánja.

Szabó Gyula vádlott annak előre bocsátásával, hogy a vele szemben vád tárgyává tett sajtó közleményre nézve azt, hogy annak ő a szerzője, beismerte és annak kiemelésével, hogy azért a sajtójogi felelősséget vállalja, egyébként azzal védekezett, miszerint a kérdéses hírlapi cikk megírásához szükséges adatokat a Debrecenben ugyanazon időben megjelent egyes napilapokból szerezte és annak megírásával a közérdeket kívánta szolgálni hazája és a magyarság érdekében.

Az idézett és vád tárgyává tett közleményekben foglalt tényállások lényege az, hogy Ullmann Salamont, aki az eljárás adatai szerint Hajduböszörmény területére a Közéleti miniszter által kiutalt cukormennyiség elosztásával hatóságilag meg volt bízva, megbízásával visszaelt, a közellátásra szánt cukor egy részét elvonta, magánál visszatartotta és később mintegy 5000 kgr. mennyiséget Debrecenből Nagyváradra igyekezett átcsempészni, azonban a román rendőrség tetten érte.

Kétségtelen, hogy ez az állítás olyan, amik valóság esetén Ullmann Salamont ellenében a bünyvadi eljárás megindításának oka lehet, miért is a vádbeli cselekményekben az 1914. XLI. t. c. 1. §-ába ütköző, a 3. §. 1. p. szerinti minősítő rágalmazás vétségének tényelemei bent foglaltak.

Ehez fűznek azután a szerzők olyan tényállásokat és vannak be olyan következtetéseket, amelyek önmagukban veve is rágalmazók és becsületlenek. Minthogy pedig közérdek annak a felderítése, hogy a közellátás egyik legfontosabb cikke a cukor, miképp, mi okból szállítottat el Debrecenből Nagyváradra s az elszállítani megkísérelt mennyiség nem ebből a mennyiségből vonatott el jogtalanul, amely a közellátás céljaira szolgált és amelyek elosztásával Ullmann Salamont volt megbízva? a kir. törvényszék úgy találta, hogy az állított tény valódiságának bizonyítására az 1914. XLI. t. c. 13. §. 1. p. alapján helye van.

A kir. törvényszék a valódiság bizonyítását lefolytatta és annak eredményeként az alábbiak szerint azt állapította meg, hogy az teljesen sikertelennek bizonyult.

Dom Frigyes tanuvalótlanságából tényként állapította meg azt is, hogy a román katonai őrszolgálat által lefoglalt kérdéses cukor szállítmány nem nyers cukor, hanem a közforgalomban „Drops” néven szereplő burgonya cukorka volt, amelyeket az Ullmann Izidor nagyváradai fűszer- és kereskedő cég erre a célra kiűdött Debrecenbe feldolgozás végett a debreceni gőzcukorka gyárba és ott bekövetkezett feldolgozás után azt a gyár Ullmann Izidor cég megbízottja, Ratzendorf Sándor utasítása folytán 1919. év nyarán a főmagánvádló raktárába raktározta el.

Megállapította, hogy Ullmann Salamonnak ebben a burgonya szörp üzletben semmiféle érdekeltsége nem volt, ő a szörpből készült cukorkának csak sziveségből adott helyt raktárában. Megállapítja, hogy a készítmény szállítása titva nem volt.

Továbbá jöllehet, Arnóczky József és Rózsa László tanak vallomása tényleg adataikat tartalmaz arra nézve, miszerint Felsőjózsa és Mikepércs községek közönsége a részükre előír és kiutalt fejadag szerinti cukormennyiségeket nem minden esetben kapták meg, azonban a kir. törvényszék dr. Czeglédy Mihály tanu vallomásából és főmagánvádló által a főtárgyaláson felmutatott, a közellátási cukor szétosztására vonatkozó okiratok tartalmából tényként állapította meg azt is, hogy a cukor elosztásánál fennforgó zavarok a mennyiségek kiosztásának esetenként és egyes községekben bekövetkezett elmaradása a főmagánvádló hibáján és mulasztásán kívül okból következett be azért, mert a kiutalt mennyiséget Ullmann Salamont sem kapta meg.

Tekintve, pedig, hogy így kétségtelen az, miszerint a román katonai őrszolgálat által feltartóztatott és lefoglalt „cukorka” és nem cukor szállítmány, nem a főmagánvádló tulajdonát képezte és annak szállításában főmagánvádló semmifépp sem vett részt, emellett az is teljesen megcáfoltnak bizonyult, mintha a hatósági cukor elosztásával megbízott egyén a közellátás céljaira szorgató cukormennyiséget önhalál-

mulag és eredeti rendeltetésétől elvonva, más célra használta és dolgoztatta volna fel, avagy azt a kérdéses alkalommal, avagy bármikor is Debrecenből Nagyváradra elszállítani szándékozte volna; tekintve, hogy I. r. vádlottak az a védekezése, miszerint a vele szemben vád tárgyává tett hírlapi cikket a román katonai parancsnokság rendelkezése tette volna közzé, csak is akkor volna figyelembe vehető, mint büntethetőséget kizáró ok, ha és amennyiben megfelelt a btk. 57. §-ában foglalt ellenállhatatlan kényszernek ez alá pedig ez nem vonható, mert nincs adat arra, hogy a román impérium részéről Roskovitz Arturral szemben a kérdéses hírlapi cikket kapcsolatban az erőszak vagy fenyegetés használtatott volna, mely vádlottat vagy hozzátartozóit vagy testi épességét fenyegeti;

tekintve végül azt is, hogy ugy Roskovitz Artur, mint Szabó Gyula vádlottak a kérdéses hírlapi cikkekben nemcsak a cukorszállítmány feltartásának és elkobzásának tényét adják elő, hanem ehhez és ezzel kapcsolatban a főmagánvádló személyét és is érintő oly következtetések és tényállásokat juttatnak kifejezésre, melyek önmagukban is alkalmasak az 1914. évi XLI. t. c. 1. §-ában meghatározott a 3. §. 1. p. szerinti minősítő sajtó utján elkövetett rágalmazás vétségének megállapítására;

tekintve, hogy Roskovitz Artur vádlottak az a cselekménye, hogy mint szerző és mint a „Hajduböszörmény és Vidéke” című napilap szerkesztője a „Hajduböszörmény és Vidéke” 1919. évi július 8. 9. 10 és 20-án megjelent számaiban a már fentebb leírt tényállás szerint közzé tett közleményekben azok egész tartalmával, főmagánvádlóval olyan tényeket állított, melyek együttesen vagy külön-külön is alkalmasak arra, hogy főmagánvádlót a közmegevetésnek tegye ki sőt főmagánvádló ellen a bünyvadi eljárás megindításának okát szolgálhat, a St. 33. §-a és illetve a St. 35. §-a figyelemmel az 1914. évi XLI. t. c. 1. §-ába ütköző a 3. §. 1. pontja szerinti minősítő sajtó utján elkövetett 4 rb. rágalmazás vétségének jogi ismérveit foglalja magában;

Szabó Gyula vádlott az a cselekménye pedig, hogy mint a St. 33. §-a szerinti szerző, a Hajduböszörmény és Vidéke c. hetilapnak 1919. évi július hó 23-án megjelent számaiban közzé tett hetilap közleményben a fentebb eladott tényállás szerinti főmagánvádló személyét illetőleg oly tényeket állított, amelyek valóság esetén Ullmann Salamont ellen a bünyvadi eljárás megindításának oka lehet, de ezenkívül is őt a közmegevetésnek tenné ki a már fentebb leírt törvényszakasz alá eső rágalmazás vétségének tényelemeit foglalja magában; ugyanezért vádlottak bűnösségét megállapítani kellett.

Kelt Debrecenben, 1921. december 6-án.

Dr. Visky Sándor s. k., Harsányi Géza s. k., tanácselnök, előadó.

KALAPOK
ALAKÍTÁSÁT ÉS FESTESET SZAKSZERŰEN ÉS GYORSAN ESZKÖZÖLNEK
KÉSZÁRU KAPHATÓ
M. NAGY MIHALYNÁL Péterfia-utca 8. sz. alatt.

KILLEREDE BUTORGYÁROS
vilftanyerőre berendezett műbutorgyára Debrecen, Ferencz József-ut 68. szám.
Ajánlja dusan felszerelt saját készítményű butoraktárát a legújanyosabb arakban. Nagy választék oleső butorokban is!

Bejáró takarító azonnal felvétetik. Szt. Anna utca 5. sz. Emelet.

Gebauer Károly és Tsa
Debrecen legrégibb és legszolidabb temetkezési vállalata, a legújanyosabban rendez temetéseket helyben és vidéken, a leggyorsabbtól a legdíszesebbig. Exhumál. Szállításokat eszközöl. Tiszviselőknök árendéjéért.
Debrecen, Kossuth-utca 2. (Városháza épület.)
Telefon nappal: 103. Telefon éjjel: 60.

KONCZ fest és tisztít
mindennemű ruhát gyorsan és kifogástalanul
DEBRECEN, PÉTERFIA 33. ARANY JÁNOS-UTCA 10. SZ

A TÖZSDE
Magyar korona: 23.

Zürichi jegyzés:

Nyitás	Zárás
Berlin 675	675
Amsterdam 211.30	211.25
Newyork 531.50	533.50
London 2118.—	2412.—
Páris 37.80	37.65
Milánó 25.88	25.95
Prága 18.95	18.95
BUDAPEST 23	23
Zágráb 185.00	165.00
Varsó 0.350	0.350
Bécs 0.076	0.076
Ösztr. bg. 0.076	0.076
Szofia 390	390

Devizaközpont jegyzése
DEVIZÁK

Amsterdam 925—40, Bukarest 1450—50, Kopenhága 475—485, Krisztiania 433—43, London 10600—900, Berlin 30—35, Olaszország 113—18, Páris 163—9, Prága 74—78, Stockholm 635—50, Svájc 440—55, Bécs 350—60, Zágráb 730—760, Newyork 2350—2425, Varsó 15.00—16.00.

VALUTÁK

Napoleon 8800, Angol font 10800—900, Leva 163—69, Dollár 2350—425, Francia frank 163—69, Márka 30—3500, Lira 113, Osztr. korona 345—60, Lei 1450—550, Szokol 74—78, Svájci frank 440—55, Korona dinár 310—320, angol márká 1500—1600, Hollandi forint 925—940, Belga frank 151—166.

Értékpapírok
Esti magánforgalom.

Rima 10400, Salgó 32500, Lipták 3150, Kőszén 70500, Georgia 83500. Tartózkodó üzletellen.

Sertésjelentés.

Déli hivatalos. Ferencvárosi jelentés: Szabadvásári maradvány 345 sertés, — süldő és — malac, érkezett 94 sertés, — süldő, eladott 178 sertés és — malac. Árak: Zsírsertés fiatal nehez 480—506, könnyű 380—440.

Borjelentés

A borpiacon a forgalom változatlanul csendes. Amit befolyásol a tél és a szállítással járó kockázat. Borkereskedő körökben csak karácsony előtt várják a forgalom élénkebb fellendülését. A hét folyamán jobb új borért 50—65 koronát fizettek.

Terményfőzsde.

A mai terményfőzsdén a kínálat rendkívül csekély volta miatt a kenyérmagvak kissé megszilárdultak, a többi cikk azonban tartott maradt. A buza 100 koronával drágult, hasonlóképpen a rozs is. A vetőmagpiac üzletellen.

Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavidéki 9600—9700, egyéb 9500—9600, 78 kilós tiszavidéki 9800—9900, egyéb 9700—9800, rozs 6500—6600, tak. árpa 6700—900, sörárpa 7300—600, zab 6500—600, tengeri 4300—350.

Az esti magánforgalomban

szilárdulás állott be a buzával annak a hírek hatása alatt, hogy a 0-ás liszt kiviteli illetékét 65 koronáról 50 koronára szállították le. Az árak általában 100 koronával emelkedtek, csak a zab esett 6100—200-ra és a szemes tengeri januárra 6200-6400-at jegyzett. Sörárpa 7200—300, takarmányárpa 6600—850. Korpa 44-450. Mint különleges kötés említést érdemel egy vagon buza januárra 11200 koronával.

Felelős szerkesztő: Kolosváry-Borosa Mihály

Kiadó: A Hajdúföld Lapkiadó Vállalat

Tóth Gyula

vaskereskedése Debrecen, Városháza sarkán
Karácsonyi ajándékoknak alkalmas kályhák, kályha-
tálcák, fa- és széntártók, alpakka és acél evőeszkö-
zök, teás és kávé készletek, szomszorosított lemez-
edények, háztartási cikkek. Lombfűrészelt felszerelések
nagy választéka. Korcsolyák érkeztek.

Lószor és löpor árada. Telefon 29.

NŐI
FÉRFI
GYERMEK

kelengyék

valamint mindenemű vasznak,
asztalneműnek, paplanok, matracok,
barchentek

Kardos Lászlónál
DEBRECZEN. Kossuth-u. 9.
Alapítva 1831. évben.

Művészi fényképek,
jelmezöltvételek, levelezőlapok, ill. vé
fényképek, legszebb-n

Varga fényképészné
készülnek Piac-utca 43.

Ramminger hölgytödrász
Varga-utca 1. Varga-u. 1.
6460-1922. sz.

Felhívás

Képviseletestületi határozat alapt
ján felhívom mindazokat, kik Hajdu-
szoboszló r. t. város adóhivataláná
megüresedett II. od. aljegyzői állás
— a végleges betöltés előtt — tel-
jes javadalmazással azonnal elfog-
lalni óhajtják, hogy szándékaikat
velem személyesen vagy posta útján
sürgősen közölni sziveskedjenek.
Hajdusoboszló, 1922. év novem-
ber 28-án.
Dr. ERDŐS
polgármester.

Hangszerek - Zongorák - Gramofonok
Minden hangszerünkért jótállást
vállalunk.

Bírói
HÓVÁRI **hangszergyár**
STERNBERG
BUDAPESTEN, RÁKÓCI-UT 60 c.
száma saját palotájában.
Írja meg azonnal, hogy milyen hangszere
van szüksége és mi arrol **díjtalanul** küld-
ünk árajánlatot, ha ezen újságra hivatko-
zik. Javítandó hangszereit küldje postán gyá-
rukba. — Jutányosan újjalakítjuk. Gram-
mofon tulajdonosoknak legujj há hangeme-
zekekről ingyen és bérmentve küldjük műsor-
jegyzékünket.

A Hungaria Hengermalom
RT. keresetű művelője perfect
KÖNYVELŐT,
valamint gyak. orlót
GYORS ÉS GÉPIRÓNÓT
Malom- és terményszakmában jártasok
előnyben részesülnek. Irásos ajánlatok
a hivatalos órák alatt az igazgatóság-
hoz személyesen nyújtandók be.

Hívjon meg
ha van aranya vagy ezüstje el-
adó, a legtöbbet én fizetek érte

Kramer Simonffy
utca 17.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szög 30 kor., minden további szög
3 kor. Vasár és ünnepnapokon 10 szög 40 kor., minden további szög
4 kor. Vaatagabb betűből szedett szavak kétszeresen számítatnak

3 szobás
lakást keresek Piac
közeli, magas
lelépést fizetek. —
Ügynökök díjaztat-
nak. Cim a kiadóban

Óbor,
2 antik szekrény van
eladó. Miklós-u. 21.

Eladó
István-uton 2 szobás
lakóházzal 957 öf
föld teleprek vagy
kertésznek. Érte-
kezhetni Miklós-u.
21. sz.

Berakott
takaréktüzhely el-
adó Burgundia-utca
5 szám alatt.

Tengeri
eladó Burgundia-u.
5. szám.

Eladó
üveg, porcelláne-
műek, háziszir, szán-
kacsengők, kiváló
angol kosztüm, fül-
bevalók, gyászatyol
matracok, ágysz-
tálkával, varróasz-
tálka, asztaltükör,
székely tulipános-
láda, függönytartók,
díszkönyvek, fest-
mények, nagytöl-
lenese, petróleum-
lámpák villamos éj-
jelilámpa felszerelés
egyebek Bethlen-u.
51. sz.

Uriasszony
hároméves kis fiá-
val butorozott szo-
bát esetleg teljes
ellátást keres 2-3
hónapra. Cim: Il-
niczky szolgabíró
Egyháztér 5. szám.

„Béke” áruház.
Szent Anna-utca 5.
140 szél. kabátposztó 850
140 „gyapjaszöv. 1800
85 „Bilomvásson 465
Angolzeppir 575
Zsinórvélez 398
Harisnya 250
Kestylő 180
Sálkendő 2000
Sok maradék igen
olcsón.
Menekültek, tisztv.
kedvezményben.

R. un József
kés és műszermű-
ves Debrecen.
Széchenyi-u. 1.
Vasabroncs
van eladó kisebb
nagyobb mennyiség-
ben lapunk kiadó-
hivat. lában Piac-u.
59. szám.

Posztó
hulladékot, nyulbort
vásárol magas áron.
Libády Debrecen,
Péterfia 4.

**Belyegzőgyár
és vésőtintézet**
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22
Telefon 12-85.

Modern
családi ház istálló-
val, kocsiszinnel
Szent Anna utcán
eladó. Telefon 11-9

Uri leány
szobát esetleg ellá-
tással kaphat inteli-
gens családnál.
Miklós-utca 21.

Figyelmeztetés!

Nagy nyersanyagkészleteink módot
adtak arra, hogy a kereskedelmet lé-
nyegesen olcsóbb áron elíthassuk a
kiváló terpentines „Pyram” cipőkrám-
mel. A közönség saját érdekében ese-
lekszik, ha szükségletét sürgősen fe-
dezi, mert, ha a kereskedők készletei
kifogynak, már csak jóval drágábban
lesz beszerezhető a „Pyram”. A gyári
árak már is magasabbak és további
árváltozások várhatók. A terpentines
„Pyram” évekig eltehető, s a gyár
— mely e szakmában a legelső és
legnagyobb — garantálja, hogy a
mai „Pyram” cipőkrámmal jobbat,
tökéletesebbet s a cipőre előnyö-
sebbet előállítani nem lehet

BENES TESTVÉREK
VEGYÉSZETI GYÁR RT.
Győr, Budapest, Temesvár, Wien.

Darabos mész

oltott mész, cement, téglá, cserép,
fedél-**száraz tűzifa,** porosz
lemez-**szén**
azonnali szállításra beszerezhető.

BARTHA fatelepén,
Ispotály-u. 3-c. Telefon 785.

Villamos segymernők behuzását
vállalja **Görcsös Lajos**
BATTHYÁNYI-UTCA 26. SZ
Villamos szerelési anyagok
Izzólámpák állandóan raktáron.

Meggyőződhet arról minden **BUTOR**
vásároló, hogy **butorait,** melyek saját
gyáramban készülnek, a legolcsóbb
gyári áron beszerezheti

Jancsó Testvérek
műbutor-asztalosárúk és fakoporsók gyára
Debrecen. Gyártelep: Bárcsi-utca 3. sz.
TELEFON 10-35.
Bútorraktára Csapó-u. 17. színházírtájáó.
Büroglódelére fakoporsókat a legol-
csóbbban szállít. — Árjegyzék ingyen.

Legjobb és legmoder-
nebb kidolgozású
FÉNYKÉPEK
és gyönyörű fénykép-
nagytások készülnek

Huszthy András
:: ujjonnan átépített műtermében ::
és nagyítási mű-
intézetében.
EGYHÁZ-TÉR 4.

Speciális

szörme és keztlyűfestés mely feket re
és minden színre felelősséggel. Női és
férfi kalapok, mindennemű fonalak fe-
héritése és festése minden színre minta
után, rögzítéssel napállóan, tömegmün-
kákat eivállalok, gyorsan és pontosan
készítek.

**HUNGÁRIA gőzmosó helme- és ruha-
festő vegytisztító vállalat** Debrecen,
Péterfia 4.
Cégtulajdonos
LIBÁNDY ANDOR

Nehéz az élet,

jó ruhába járni gondot ad, **VÉGHEZ**
olcsón beszerezni tessék
menni, hol **legvélőbb hasznait** finom
férfi ruhák állandóan kaphatók.

Győr-utca 7. sz. (Zenédével szemben)

FEHÉRTŐI temetkezési intézete

DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM. (Saját ház)
Telefon: nappal 11-85, éjjel 10-91.
Végez temetéseket helyben és vidéken ju-
tányos árban személyes felügyelet mellett.
:: Exhumál és hullaszállítását vállal! ::
Raktáron: ÉRCZ- és MŰVIRÁGKOSZORUK!

Pezsgős üveget
a legmagasabb áron vesz a
„Török pezsgőgyár”

Széchenyi u. 2. alatt
legolcsóbbak a **takaréküzhelyek,**
szomszorosított lemezedények, butor-, épü-
let és löszerszámvásalások

BÉSZLER LAJOSNÁL

Karácsonyi és ujévi ajándékok
Parfümök, Kőniszeszek, Szappanok, Manikeur
Fésű- és kefékészleték stb. stb. Likör essentiák
mindenféle legolcsóbban beszerezhető a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.
TELEFON 14-80

Kérjük kirakatainkat megtekinteni!

Bosznay J. és Társa cégnél
KOSSUTH-UTCA 5. SZÁM
1922 december 2. tartó 1923 január 6 ig

nagy karácsonyi és ujévi vásár
Oriási választék.

Szabott olcsó árak. Szabott olcsó árak.
Kérjük kirakatainkat figyelemmel kísénni!

Csapó 95. **Lengyel** **Csapó 28.**
IRODA
KELMEFESTŐ Bejarat a kapu alatt.

FEST mindennemű ruhákat **TISZTÍT**
legolcsóbban és kifogástalanul.